

YAZIM (İMLA) KURALLARI

- 1) Büyük Harflerin Yazımı
- 2) Yön Adların Yazımı
- 3) Gün ve Ay Adlarının Yazımı
- 4) Sayıların Yazımı
- 5) Kısaltmaların yazımı
- 6) Yazımı Karıştırılan Bazı Sözcüklerin Yazımı

1) BÜYÜK HARFLERİN YAZIMI

a) Cümle başları büyük harfle başlar. Cümle içinde, tırnak içine alınan cümleler de büyük harfle başlar.

- Hocası ona her zaman “Sen büyük bir alim olacaksın.” derdi.

b) Nokta, iki nokta, ünlem ve soru işaretlerinden sonra gelen cümlelerin ilk sözcüğü büyük harfle başlar.

- Acaba, milli lisanımız bunlardan hangisi olacaktır? Bu suale cevap vermeden, lisanımızı başka lisanlarla mukayese edelim: Başka lisanlar, milletlerin başkentlerine ait lisanlardır...
- ✓ Uyarı: İki noktadan sonra cümle niteliği olmayan örnekler sıralanırsa bu örnekler büyük harfle başlamaz.
- Çantan adeta doluydu: kalemler, defterler, testler...

c) Şiirlerde mısraların ilk harfi büyük harfle başlar.

- Artık demir almak günü gelmişse zamandan, Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.

d) Özel adlar büyük harfle başlar. Kişi adlarından önce ve sonra gelen saygı sözleri, unvanlar ve lakaplar da büyük harfle başlar.

- Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk
- Av. Mehmet Bey
- Esra Hanım
- ✓ Uyarı: Akrabalık bildiren kelimeler büyük harfle yazılmaz.
Bilal amca, Sema teyze
- ✓ Uyarı: Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar.
Boncuk, Fındık, Minnoş, Pamuk

e) Kurum, kuruluş, gazete, dergi ile mahalle, sokak vb. yer adları büyük harfle yazılır.

- Türk Dil Kurumu
- İhlamurdere Caddesi
- Avrupa
- Çengelköy
- Bilim Çocuk dergisi

Uyarı: Özel ada dâhil olmayan gazete, dergi, tablo vb. sözler büyük harfle başlamaz.

- Milliyet gazetesi, Türk Dili dergisi, Halı Dokuyan Kızlar tablosu vb.

Uyarı: Kitap isimlerinde ve başlıklarda yer alan “ve, ile, veya” bağlaçlarıyla soru eki “mi” küçük harfle yazılır.

- Kırmızı ve Siyah
- Leyla ile Mecnun
- Kültürlü Olmak mı?

Hazırlayan: astagos

f) Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb. yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar.

- ❖ Dolmabahçe Sarayı, İshakpaşa Sarayı, Çankaya Köşkü, Horozlu Han, Ankara Kalesi, Alanya Kalesi, Galata Köprüsü, Mostar Köprüsü, Beyazıt Kulesi, Zafer Abidesi, Bilge Kağan Anıtı vb.

g) Yer adlarında ilk isimden sonra gelen ve deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar.

- ❖ Ağrı Dağı, Aral Gölü, Asya Yakası, Çanakkale Boğazı, Dicle Irmağı, Ege Denizi, Erciyes Dağı, Fırat Nehri, Süveyş Kanalı, Tuna Nehri, Van Gölü, Zigana Geçidi vb.

✓ Uyarı: Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde sadece özel adlar büyük harfle başlar.

- ❖ Antep fıstığı, Brüksel lahanası, Hindistan cevizi, İngiliz anahtarı, Maraş dondurması, Van kedisi vb.

h) Millet, boy, dil, devlet, din, mezhep adları büyük harfle başlar.

- ❖ Türk, Türkçe, Türkiye, Alman, Almanca, Almanya, Oğuz, Müslümanlık, Müslüman, Hanefilik, Hanefi vb.

i) Tabela, levha ve levha niteliğindeki yazılarda geçen kelimeler büyük harfle başlar.

- ❖ Giriş, Çıkış, Müdür, Vezne, Başkan, Doktor, Otobüs Durağı, 3. Kat, 4. Sınıf, 1. Blok vb.

i) Gezegen ve yıldız isimleri büyük harfle başlar.

- Halley Satürn Venüs

✓ Uyarı: “Dünya, güneş ve ay” sözcükleri coğrafya ve gök bilimlerinde terim olarak kullanıldıkları zaman büyük harfle; genel kavram bildirdikleri zaman küçük harfle başlar.

- Türkiye’ye Güneş tutulmasını izlemek için pek çok turist geldi.
- Sınavda başarılı olduğumu öğrenince dünyalar benim oldu.

2) YÖN ADLARININ YAZIMI

Yer-yön ve yöre bildiren sözcükler birlikte kullanıldıkları isimlerden ayrı ve ilk harfleri büyük yazılır.

Doğu Anadolu, Güney Amerika, Güneydoğu Anadolu
➤ Geçen ay Batı Karadeniz’i gezmeye gittik.

✓ Uyarı: Yer-yön bildiren sözcükler özel isimlerden sonra gelirse veya bir varlığın yönünü gösterdiklerinde küçük harfle yazılır.

- Geçen ay Karadeniz’in batısını gezdik.
- Türkiye’nin batısı nüfus olarak daha yoğun.
- Bulutlar kuzeyden gelmeye başladı.

3) GÜN VE AY ADLARININ YAZIMI

Belli bir tarihi bildiren gün ve ay adları büyük harfle yazılır.

- Tatile 13 Haziran, Cuma günü çıkacağız.
- Atatürk 19 Mayıs 1919’da Samsun’a çıktı.
- Deneme sınavı mayısın son haftasında yapılacaktı. (mayısın kaçını belli değil.)
- Geçen yıl köye haziranda gitmiştik.

4) SAYILARIN YAZIMI

a) Yazınsal (edebi) metinlerde küçük sayılar, yüz ve bin sayıları yazıyla gösterilir. Birden fazla sözcükten oluşan sayıların her sözcüğü ayrı yazılır.

- Seninle tanışalı üç yıl oldu.
- Sınava yüz on yedi kişi başvurdu.
- ✓ Uyarı: Para ile ilgili işlemlerde ve belgelerde rakamlar bitişik yazılır. (Banka işlemlerinde) Ödeyeceğiniz miktar #binbeşyüzyetmişiki# liradır.

b) Para tutarı, ölçü birimleri, saat gibi sayısal verilere ait bilgiler ve büyük sayılar belirtilirken rakam kullanılır.

- Sınav yarın sabah 09.30'da.
- Büyük felaketteki ölü sayısı 25.000'e ulaştı.
- Ankara'ya 25km kaldı.

c) Oyun adlarındaki sayılar birden fazla sözcükten oluşuyorsa bitişik yazılır.

- Dün akşam dedem bana ellibir oyununu öğretti.
- Altmışaltı oyunu çok zormuş.

d) Notayı niteleyen sayılar bitişik yazılır.

- onaltılık, otuzikilik, altmışdörtlük.

e) Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir. Rakamla gösterilmesi durumunda ya rakamdan sonra bir nokta konur ya da rakamdan sonra kesme işareti konularak derece gösteren ek yazılır.

- 15. / 15'inci (15.'inci yazımı yanlış.) / 7. / 7'nci (7'inci yazımı yanlış.)

f) Üleştirme (paylaştırma) sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir.

- 2'şer değil ikişer, 9'ar değil dokuzar...

5) KISALTMALARIN YAZIMI

a) Büyük Harfli Kısaltmalar:

— Kısaltmalarda harflerin arasına, sonuna nokta konmaz (Sadece T.C. kısaltmasında nokta kullanılır.). Kısaltmalara gelen ekler kısaltmanın her harfine "e" sesi getirilerek okunuşuna uygun eklenir. "TeHeYe"

- Hafta sonu THY'nin uçuşlarında aksama oldu.
- Bu program TRT'nin denetiminde hazırlanmıştır.

— Kısaltması büyük harflerle yapıldığı hâlde bir kelime gibi okunan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın okunuşu esas alınır.

- ASELSAN'da, BOTAŞ'm, NATO'dan, UNESCO'ya

b) Küçük harfli Kısaltmalar:

— Bir sözcüğün belli harfleriyle yapılan kısaltmalardır. Kısaltmanın sonuna nokta konulur. Kısaltmadan sonra ek ekleneceği zaman kesme işareti kullanılmaz. Gelen ek kısaltmanın sözcük okunuşuna göre eklenir.

- Prof. (Profesör), Dr. (Doktor), sf. (sıfat), haz. (hazırlayan), çev. (çeviren), İng. (İngilizce) / Prof.den

— Ölçü birimlerinin kısaltmasında kullanılır. Kısaltmaların sonuna nokta konmaz. Kısaltmadan sonra ek ekleneceği zaman kesme işareti kullanılır. Gelen ek kısaltmanın sözcük okunuşuna göre eklenir.

- mm (milimetre), cm (santimetre), g (gram), kg (kilogram) / cm'yi, kg'dan
- m²ye (metrekareye), 6⁴ten (altı üssü dörtten)

6) Yazımı Karıştırılan Bazı Sözcüklerin Yazımı

a) birtakım / bir takım: "Birtakım" sözcüğü belgisizlik (belirsizlik) ifade ediyorsa bitişik yazılır. "Bir takım" sözcüğü "takım" sözcüğüyle ilgili olarak kullanıldığında ya da "bir" asıl sayı sıfatıysa ayrı yazılır.

- Öğretmene birtakım garip sorular sordular.
- Bahçedekilerin birtakımı içeri girdi.
- Bu elbiseden bir takım da ben sipariş ettim.
- Sana bir takım boya kalemi almalıyız.

b) herhalde / her halde: "herhalde" sözcüğü olasılık, ihtimal, galibalık anlamındaysa bitişik yazılır. "her halde" sözcüğü zorunluluk, her durumda, ne olursa olsun anlamındaysa ayrı yazılır.

- Hafta sonu pikniğe herhalde gelemeyeceğim.
- Okulun spor etkinliklerine her halde katılmalyım.

c) Bazı sözcüklerin yazımları:

1. "şey" her zaman ayrı yazılır. "her şey, bir şey, bazı şey..."
2. "ya da" her zaman ayrı yazılır.
3. Yanılmaktan "yanlış" tır. (doğru olmayan)
4. Yalından "yalnız" dır. (tek)
5. Doğru yazımı "herkes" tir. (herkez yazılmaz)
6. Doğru yazımı "pek çok" tur. (ayrı yazılır)
7. Doğru yazımı "biraz" dır. (bitişik yazılır)
8. "mütevazı" alçak gönüllü demek, "mütevazı" paralel demek.
9. Doğru yazımları: meyve, makine, ızdırıp, egzoz, sürpriz, sarımsak, kirpik, kılavuz

1. Özel isimler cümlenin her yerinde büyük harfle başlar. Kişi, ülke, dil, din, şehir, köy, ilçe, mahalle isimleri özel isimdir.

Yukarıdaki bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Çocuklar Mahallede top oynuyor.
- B) Türkler İslamiyet'i kolay benimsemişler.
- C) Dedemler Bulgaristan'dan göç etmişler.
- D) Yaz tatillerinde Bodrum'a gideriz.

2. Aşağıdakilerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yazım yanlışı yoktur?

- A) Nöbeti Cafer çavuş devraldı.
- B) Ahmet Mithat paşa, edebiyat hakemliği de yapmıştır.
- C) Aylin Hemşire çok iyi biridir.
- D) Sanki Mustafa Kemal paşayla beraberim.

3. "Derste dünyayı tam ortadan bölen çemberin ne olduğunu öğrendik." **Cümlesinde hangi sözcüğün yazımı yanlıştır?**

- A) Derste
- B) dünyayı
- C) bölen
- D) çember

4. "Uyandıgımda odama Güneşin ilk ışıkları vurmıştu." **Cümlesinde hangi sözcüğün yazımı yanlıştır.**

- A) Uyandıgımda
- B) odama
- C) Güneşin
- D) ışıkları

5. Aşağıdakilerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yazım yanlışı yoktur?

- A) Önümüzdeki günlerde Doğu karadenizde yağışlar duracak.
- B) Batı anadolu insanı çok sıcaktır.
- C) Karadenizin Doğusu'na gitmeyi çok istiyordu.
- D) Tarım Güney Marmara'da daha çok gelişmiştir.

6. Aşağıdakilerin hangisinde sayıların yazımıyla ilgili bir yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) 3'ncü sorunun cevabını bulamadım.
- B) Bu soru 1995'de çıkmıştı.
- C) Sınava üçyüz elli kişi gelmemiş.
- D) Öğrencilerin %45'i sınavda başarılı oldu.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Akşamleyin yüz bir oyununu oynadık.
- B) 1999'daki depremi hâlâ unutamıyoruz.
- C) Bir yılda on beş kitap okudum.
- D) Pazardan 2kg elma aldım.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) Kar Doğu anadoluyu etkisi altına aldı.
- B) Rusya'nın Kuzeyi çok soğuk olur.
- C) Okulumuza Vali Bey gelecek.
- D) Her yaz Çanakkale'ye gideriz.

9. Aşağıdakilerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Okullar haziranda kapanıyor.
- B) Sınav 6 haziranda yapılacak.
- C) Okullar 14 Haziran'da kapanıyor.
- D) Sınav 16 Haziran'da yapılacak.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?

- A) Genellikle Cuma günleri dedemle gezerdik.
- B) Mart'ta benim sınavlarım, Nisan'da onunkiler başlıyor.
- C) Babam 30 Ekim 1998'de emekli oldu.
- D) İlkbahar ve Yaz aylarında yazlıkta kalırız.

11. Aşağıdakilerin hangisinde büyük harflerin kullanımı ile ilgili bir yanlılık yapılmıştır?

- A) Edirne'ye geleli daha dört gün oldu.
- B) Yeni evimiz Cumhuriyet mahallesinde.
- C) Kerem ile Aslı kitabını dün bitirdim.
- D) Hatay, Türkiye'nin güneyinde yer alır.

12. Aşağıda büyük harflerin kullanımıyla ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Şiirlerde dizelerin ilk kelimesi büyük harfle başlar.
- B) Güneş, dünya ve ay isimleri bir gök cismi olarak kullanıldıkları zaman, büyük harfle başlar.
- C) Ay adları her zaman büyük harfle yazılır.
- D) Gazete, kitap, dergi isimleri büyük harfle başlar.

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eklerin yazımıyla ilgili bir yanlılık yapılmıştır?

- A) Elif'ten bir haber geldimi?
- B) TV'de yeni bir dizi başlıyor.
- C) Bu hafta sonu Ardahan'a gideceğiz.
- D) Mahmut Usta'yı nerede bulabiliriz?

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Suç ve Ceza romanı bitecek gibi değil.
- B) Ben Pazartesi günleri çalışmıyorum.
- C) Güneydoğu Anadolu'da yağış varmış.
- D) Fatma teyzem henüz gelememi.

15. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Dışarıdan birtakım sesler geliyor.
- B) Pazardan çok şey almışsın.
- C) Bayramda herkes bize geldi.
- D) Yarın her halde seninle gelemeyeceğim.

16. Aşağıdaki kısaltmaların hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Kardeşim PTT'de çalışıyor.
- B) Yarın KKTC'ye gideceğim.
- C) Haftaya TBMM'ne gideceğim.
- D) Aç bakalım TV'de ne var.

17. Aşağıdaki kısaltmaların hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Bilmediğin sözcüğe TDK'nun sözlüğünden bakmalısın.
- B) Elimdeki torbanın ağırlığı 5kg'dan fazladır.
- C) Pazar akşamı TRT'de çok güzel dizi var.
- D) Türkiye NATO'ya asker gönderdi.

18. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili yazım yanlışı vardır?

- A) İstanbul'da tarihi yerleri gezdik.
- B) Güneydoğu Anadolu'da havalar ısındı.
- C) Herkes binbaşı Yavuz'un esir düştüğüne inanıyordu.
- D) Haftaya Almanya'dan teyzemler gelecek.

19. Aşağıdakilerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) 15 Ocak 1973'de dünyaya gelmiş.
- B) 23 Nisan 1920'de TBMM açıldı.
- C) Annemi 5 Haziran, Cuma günü karşılayacağım.
- D) Arkadaşlarımla 10 Temmuz'da okulda buluşacağız.

1.A 2.C 3.B 4.C 5.D 6.D 7.A 8.D 9.B 10.C 11.B
12.C 13.A 14.B 15.D 16.C 17.A 18.C 19.A